గోలకొండ పత్రిక

103516

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

REGISTERED No. N. 45 | హైదారాబాదు—దక్కన్. | REGISTERED No. M. 2185

సంపుటము ౨ { ప్రభవ సంవత్సర ఫాల్గుణ బ॥ ౧౩ బుధవారము (౨౧ మార్చి ౧౯౨౮) { సంచిక ౭౬

నీతివిద్య

బి. హెచ్. వెంకోబరావు

(వెనుకటి తరువాయి)

జాతీయవిద్య:—జాతీయ విద్యయనగా నేవి విద్యలలో మనదేశస్థులు ఇతర దేశస్థులకంటె గొప్ప వారని ప్రఖ్యాతి గాంతురో, ఏవిద్యవలన మనపూర్వులు కష్టపడి సంపాదించిన జ్ఞానధనము లోకనిలచి యుండునో, ఏవిద్య వలన దేశస్థులకందరకు తమ మాతృభూమి యందభిమానము కలిగి తామందరును ఒక్క దేశమాత బిడ్డలేయను భ్రాతృభావము కలిగియుండ వీలగునో, ఏవిద్యవలన దేశస్థులు జాత్యభిమానము కలిగియుందురో, దేనివలన దేశములోని విద్యావంతులు కేవల వ్రాతయంత్రములుగా మారక దేశౌన్నత్యమునకు గావలసిన పనులు నెరవేర్చ గలుగుదురో అది జాతీయవిద్య.

పూర్వము మనదేశములో చతుష్షష్టి (అరువదినాలుగు) విద్యలు నేర్చువారట. ముఖ్యముగా వేదములు, వేదాంగములు, వేదాంతము, సంగీతము, సాహిత్యము, వైద్యశాస్త్రము వీటియందు చాలా ప్రఖ్యాతి జెందియున్నారు. వీటిలోనే నీతి విద్యగలదు. ఈ జాతీయ నీతి విద్యలతో ప్రస్తుత విద్యలను చేర్చి నేర్పినయెడల మన దేశీయులకు తగిన విద్యయగును. లేనియెడల జాతీయాత్మబోయి, సముద్రపు పాచివలె దేశీయులు విద్యా గురుత్వములేక తేలికయై విదేశ విద్యలను గ్రహించి జీర్ణించుకొనలేక గ్రహించినది గ్రహించినట్టులనో, అంతకు తక్కువగనో, మరియొక వికారరూపమునో సమయము వచ్చినపుడు వెడల గ్రక్కగల సామర్థ్యము గలవారు మాత్రమే యగుదురు.

ప్రవర్తన బాగుపరచుటకు విద్యయెంతవరకు సహాయముచేయును?

,428

విద్యవలన మనుష్యుడు సత్ప్రవర్తన కలవాడగునని పూర్తిగా చెప్పలేము. నీతి విద్య పట్టుపడుటకు బాలుని శీలము ప్రధానము.

"అరయ విద్యచే నుర్వ్యాప్తి యదగుగాని
దుర్గుణము కేవలమును సద్గుణముగాదు
నిరుపాలకట్టెనిరంగు మాఱుగాని
పూర్ణముగ స్వచ్ఛమగు సముత్పూరమగునె."

"ఘనము విద్యయొసంగెడి
బుధు ఋర్త్రసులను ఘనంబు బొనరించును స
జ్జనులైన వారికదెయు

యును వినయము నవియె లెమ్ముర్వీనాధా!"

కాన విద్యవలన దుర్మార్గులు సన్మార్గులు కారు. దుర్మార్గతయొక్క తీవ్రత మాత్రమణగును అయినను దుర్గుణములు పట్టువడకుండ సుగుణములు పట్టువడులాగున శిక్షజరుగును.

బాల్యమునందు సద్గుణ శిక్షయొక్క ఉపయోగము

ప్రతి దుర్గుణమునకును అంకురము చిన్నతనమునందేపుట్టును. అది క్రమక్రమముగా పెరిగి వేరులునాటి మొలకయై వృక్షమువలె వ్యాపించి గొడ్డళ్లతో కొట్టివేయవలసినంత శ్రమయిచ్చును. చెట్టుకొట్టివేసిన తరువాత, మొదలు వేళ్లు భూమిలో నుండిపోయినట్లు దుర్గుణము పూర్తిగాపోదు.

"పాలదంతాలతోటి దిద్దబడనిగుణము
కోరమీసాలనాడదె వదలునటొ!"

దుస్సాంగత్యము

చెడ్డగుణమునకు మొదటికారణము దుస్సాంగత్యము. అనగా దుర్మార్గులతో సహవాసము చేయుటయేగాదు దుష్టగ్రంథములను జదువుట, హేయములగు చిత్రపటములను సందర్శించుట, బూతుమాటలు పలుకుట మొదలగునవి కూడ మన హృదయములయందు దుష్టాంశములు గలిగించు నాటిని వినగూడదు. చింతింపగూడదు, ఉచ్చరింప గూడదు. చూడగూడదు. మనుష్యులయొక్కగాని ఇతర ప్రాణులయొక్కగాని ఆసహ్య విశేషములను చూచుటవలన కలుషితములైన చిత్తము గలవారనేకులున్నారు. నీతిమాలిన నవలల గ్రంథములు చదివినపుడు మన హృదయము సహాయపూరితమగుచున్నది. ఆశ్లీల గ్రంథములను తోరాకోరా వెంకట విజయము, బిల్హణీయము మొదలగు గ్రంథములను చదివినపుడు హృదయమునందు అపవిత్రపు భావములు కలుగకుండ నుండజాలవు. చెడిపోయిన ఏ మనుష్యునడిగినను తన చెడుప్రవర్తనకు చెడ్డ సహవాసమే యని నిజము చెప్పును. కాబట్టి పాఠశాలలలో నిష్కళంకమును పవిత్రభావములుద్భవించు పటములుండవలెను.

సారాయి గంజాయి అంగళ్లు, వేశ్యాగృహములు, బడులసమీపమున నెంతమాత్రము నుండరాదు. ఉపాధ్యాయులు గాని పిల్లలు గాని బూతుమాటలు మాట్లాడకూడదు. చెడుతలంపులు కలిగించు నాటకములు నవలలు చదువకూడదు.

తలిదండ్రులుచేయు గుణపోషణ

దుస్సాంగత్యము తొలగించిన తరువాత సత్సాంగత్యము సమకూర్చవలెను. బాలుడు ప్రతిదినము కొంతకాలము ఇంటివద్దగ్గర తలిదండ్రులతోను, కొంతకాలము బడిలోను గడుపవలసి యున్నది. వీరికంటె

తన కతివత్వమునకై తన్ను మందలించుచున్న రోయక మాంసాహారియగు పెద్దమనిషినిజూచి, వికటముగనవ్వుచూ, "దయా! ఎక్కడనుండి తేచ్చెరు? అది చచ్చిపోయినది. మిక్కరే దానిం చంపివేసితిరి. మీబోంట్లే మాబోంట్లను కటికె గుండెవారిని తయారు చేయుచున్నారు:" అని పలికెనట. ఇంకలి సత్యము నెవరేని నిరాకరింతురా?

తమ వృత్తియాగు కసాయి వారికి కూడ అసహ్యమే గలదుగాని గత్యంతరము లేక వారు దానిని జేయుచున్నారు. "మనుష్యులకు మాంసము కావలెను. అందుకై జంతు వధ జరిగి తీరును మేము కాకున్న యింకొక రీవధ చేయుదురు. పనిమాని వేయుటచే, మాకూడుమాత్రము పోవును" యని వారు బలుకుదురు. ఇట్లు సంఘమే కసాయివారి అధమ గతికి కారణము. యీడ వారివలన లాభమేమియు లేదు వారి నుద్ధరించు ప్రయత్నములు కూడ నిష్ఫలములు.

మేధాశక్తి

మేధాశక్తులకును, ఆహారమునకును కొంత సంబంధము గలదు. శారీరక పరిస్థితులు మానసిక వ్యాపారముపై కొంతవరకును అధికారము చేయునని అందఱికి దెలిసిన విషయమే. సాత్వికాహారముచె పుష్ట శరీరము, శారీరక వాంఛలు, రాగములు సంస్కారమగు కొలది మన మేధాశక్తులు కూడ సున్నితములును, ఉత్కృష్టములును అగుచుండును. ఫ్రెంచి విద్వాంసుడగు ఫోరో "నివమెక్క ఉత్కృష్టశక్తులను, కవిత్వభావములను ఉచ్ఛస్థితిలో పోషింప కాంక్షింతు వారందఱును మాంసాహారము పట్ల ముఖ్యముగా విముఖులై యుందురు" ని వచించియున్నాడు. "సామాన్య జీవనము, ఉత్కృష్టాదర్శావలంబనము" అను అనాదినుండి ప్రాచ్య దేశములలో నాచుకొనుచున్న ఆచారము కూడ ఫోరో సిద్ధాంతమునకు సమ్మతముగ నున్నది. ఇంతే కాక ప్రపంచ చరిత్ర పరీక్షించి మహా పురుషుల జీవితములను పరిగణించినచో యీ సూత్రము తేట తెల్లమగును.

యూనివర్సిటీ కాలేజి (లండను) లో ప్రొఫెసరుగానున్న ఫ్రాన్సిసు న్యూమను గారు పై విషయముగూర్చి ఈ క్రింది యంశములను దెలుపుచున్నారు.

మాంసము నెగుమతిజేయు నొక పెద్ద కంపెనిలో ప్రతిదినము జరుగు పశుబలి.

౧౫ మైళ్ల పొడుగున జతలుగ బోవుచున్న ౧౦ వేల ఆవుల వరుసను భావింపుడు; వాని వెనుక ౧౨ మైళ్ల పొడుగున ౨౦ వేల గొఱ్ఱెలను పోనిండు; వాని వెనుక ౧౬ మైళ్ల పొడుగున ౨౪ వేల పందులను తరుముడు; అటుపైని ౯ మైళ్ల తరవడి ౩౦ వేల కోళ్లను రానిండు; ఈ జంతుసమూహము మొత్తము ౫౨ మైళ్లు వ్యాపించును; వానిని తినవచ్చో ఒకపట్టణము చేయుటకు ౪ దినములు పట్టును. ఈ ఆహారజీవరాశిని స్విఫ్టులింకనులో వారు ఒక్కదినముననె చంపుచున్నారు.

చికాగో నగరమున ఒక కంపెని మాత్రమే గోవులు, గొఱ్ఱెలు, పందులు కలిపి ౭౦ లక్షల జంతువులను ఒక్క సంవత్సరములో బలిచేసెను. వీనిని చంపుటకు ౧౫౭౪౩౩ మంది మనుష్యుల నియోగించెను.

ఇంగ్లాండులో ఒక సంవత్సరమునకు ౧౦ లక్షల గోవులు, ౬౦ లక్షల గొఱ్ఱెలు, ౨౦ లక్షల పందులు చంపబడు చున్నవి. దీని వలన రాత్రింబవలు నిమిషమునకు ౨౦ ఘాతుక మరణములు జరుగుచున్నవని తెలియగలదు. అనుదినము చంపబడుచున్న వేనవేలు కుందేళ్లు, చెవుల పిల్లులు, కోళ్లు, బాతులు, పిట్టలు, ఇవి. చిపెట్టినచో ఈ లెక్క హెచ్చుచున్నది.

క్రైస్తవ దేశములలో ౧౦ లక్షల గోవులు, గొఱ్ఱెలు, పందులు చంపబడు చున్నవి. అనగా దివారాత్రము లదేపనిగా నిమిషమునకు ౭౦౦ లేక సెకండుకు ౧౧ జంతువులు చంపబడు చున్నవి.

శాకాహారులగు మహాపురుషుడు

పైథాగోరస్—గ్రీకుదేశపు సుప్రసిద్ధ గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు

ప్లేటో — పాశ్చాత్య వేదాంతమునకు మహామహుడు.
అరిస్టాటిలు — పాశ్చాత్య విజ్ఞానమునకు పితామహుడు.
సాక్రటీసు — గ్రీసు జగద్విఖ్యాత వేదాంతి ఋషిపుంగవుడు.
సెనెకా — రోము దేశపు విద్వాంసుడు — వేదాంతి.
ప్లూటార్కు — సుప్రసిద్ధ గ్రీసు చరిత్రకారుడు.
బుద్ధుడు — బౌద్ధమత స్థాపకుడు.
మనువు — స్మృతికర్త.
అశోకుడు — చక్రవర్తి.
ఆచార్యత్రయము — హిందూమత సంస్కర్తలు.
జొరాస్టరు — పార్సీ మతస్థాపకుడు.
డానియల్ — క్రైస్తవ భక్తుడు.
ఇసయ్య — క్రైస్తవ భక్తుడు.
జేమ్సు మాత్యూ పీటరు — క్రైస్తవ మతాచార్యులు.
ఆదికాలపు క్రైస్తవ గురువులు — క్రైస్తవ మత ప్రచారకులు.
మిల్టను — ఆంగ్లకవి సార్వభౌముడు.
ఐజాక్ న్యూటను — అసమాన మేధావియగు ఆంగ్ల వైజ్ఞానికుడు.
ఫ్రాంక్లిను — సుప్రసిద్ధ వైజ్ఞానికుడు.
గోల్డుస్మిత్తు — ఆంగ్లకవి.
పోపు — 18 వ శతాబ్దపు ఆంగ్లకవి.
వాల్టేరు — అద్వితీయ ఫ్రెంచి విద్వాంసుడు — గ్రంథకర్త.
రే — భారతపదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞుడు.
గారిబాల్డి — ఇటలీ రాజకీయ శాస్త్రజ్ఞుడు.
చైతన్యుడు — చైతన్య మతాచార్యుడు.
షెల్లీ — ఆంగ్లేయ మహాకవి.
న్యూమను — ఆంగ్లపండితుడు.
బైరను — 19 వ శతాబ్దపు ఆంగ్ల కవీశ్వరుడు.
సర్ ఐజాక్ పిట్మను — సంక్షిప్త లేఖనా విద్యాస్థాపకుడు.
టాల్‌స్టాయ్ — రష్యాదేశపు విద్వాంసుడు, ఋషి.
రామకృష్ణ పరమహంస — భారతయోగి పుంగవుడు.
వివేకానంద — జగద్విఖ్యాత వేదాంత మతాచార్యుడు.
స్వామి రామతీర్థ — వేదాంత ప్రచారకుడు.
రామానుజ — భారతదేశపు విఖ్యాత గణితశాస్త్రజ్ఞుడు.
లోకమాన్య తిలకు — భారత జాతీయ నాయకుడు.
మహాత్మా గాంధి — భారత దేశపు ఋషి పుంగవుడు.

ఇట్లు వివిధ దేశములలో, వివిధ యుగములలో, వివిధ విద్యలలోని మహోన్నత ప్రతిభాశాలులు శాకాహారులై యున్నారు.

మోటారుసర్వీసుల మొనాపొలి

పి. సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు

క్రమముగా మన దేశమున మోటారు సర్వీసులు దినదినాభివృద్ధినొందుచున్నవి. హైదరాబాదు పట్టణము నుండి 100 మైళ్లదూరమునయున్న జిల్లా ప్రధాన స్థలములన్నిటికిని ప్రతిదినము రెండుమూడు మోటారుబస్సులు నడుచుచున్నవి. ఇట్టుల నల్లగొండ, మెదకు, బీదరు జిల్లాలవారికి రాజధానికి రాకపోకల సౌకర్యము కలిగినది. ఇంక నైజాము రైలుస్టేషనులనుండి పెద్ద గ్రామములకు బస్సులు నడుచుట పలుచోట్ల గలదు. ఇక నిట్టి దూర స్థలములకు మోటారు సర్వీసుల యవసర మెంతేని యుండును. క్రమముగా పెరుగుచున్న రాకపోకల వలనను, వర్తక వ్యాపారముల వలనను మోటారు సర్వీసు లభివృద్ధి నొందుట కింక నవకాశము చాలగలదు. దేశమంతటను వ్యాపింపవలసిన నూతన వ్యయసాధ్యమయిన కార్యము నందొకటైన దీని లాభము లొకానొకరికి మాత్రమే ప్రభుత్వముగాని కార్యముగాని యొక్కనికే సమర్పించిన దానివలన నెట్టి యనర్థములు వాటిల్లును. మొదటివారు తమ సౌకర్యములు లాభములనే చూచుకొందురు గాని దానివలన నితరుల కగు నష్టకష్టముల విచారింపరు. ఏ వ్యాపారమైనను పోటీయందే ప్రజలకు లాభకారి యగును, మన దేశమున మోటారు సర్వీసుల కట్టి యవకాశము మనకే లేదు.

1932 జిల్లాలలో మోటారుసర్వీసు వ్యవస్థా వ్యాపారము ఖాన్ బహద్దరు గారికి 10 సంవత్సరముల కు సర్కారువారు గుత్తా యిచ్చిరి. ఇదివరకు సొంత ముగ లైసెన్సుల పొంది సర్వీసుల నడిపించు వారెందరో యుండిరి. అప్పటినుండి స్థానికొక్క కారణమువలన గుత్తాగాని నడుపు సర్వీసులాగిపోయిన పోవలసి వచ్చెను. లేదా ఖాన్ బహద్దరుయొద్ద మరల గుత్తా చేసికొనవలసి వచ్చెను. గుత్తా సొమ్మును చాల యధికముగ నుండుటచే రేట్లు హెచ్చించి ప్రజలవలన నానష్టము పూర్తి చేసికొనవలెనని వారు సర్వీసులు నిలుపుకొనిరి. తక్కువ వారములకే ప్రజల బాధించి సురకత్తుల నష్టముల పాలయిరి. సర్వీసులాగిన స్థలములలో వెంటనే ఖాన్ బహద్దరుగారు తమ సొంత సర్వీసుల నేర్పాటు గావింపలేదు. క్రమముగా వారు వీలు ననుసరించి చేయుచున్నారే కాని ప్రజలు బహుమందిని యిబ్బందుల పాలుచేసిరి. స్థానికముగ సర్వీసు లేర్పడినను, దానికే వర్తించిన నిబంధనల ప్రకారము లాభ మొక్కడికి పోదని వారలుండుటచే ప్రజల సౌకర్యము గమనింపక పోవుటవలన నారికి లిగిన తొందర లేమియు లేకున్నది.

పోటీ కవకాశము లేకపోవుటచే గుత్తాయిచ్చిన సర్కారువారికి, నింతవరకు వ్యాపారమునందు నిమగ్నులయినవారికి ప్రయాణీకులయిన ప్రజల కపరిమిత నష్టము. అసలు లేనియొక యంశమువలన కొంత రాబడి వచ్చు మన్నందులకు సంతసించిరే కాని తాము పది సంవత్సరములకు నొకరికే గుత్తా యిచ్చుటవలన నీ వ్యాపారముయొక్క యభివృద్ధి కాటంకము గల్గించిన నష్టములను సర్కారువారు గమనించిరేమో యనుకొను. కొందరు ముద్దతుపై గుత్తా యిచ్చియుండిన దాని యభివృద్ధిపట్టి మంతియొక్కరికి గుత్తా నొక్క పెట్టి యిచ్చి యుండెదరు. ఒక వారములో రెండు సర్వీసులుండిన ప్రయాణీకుల నాకర్షించుటకై యుండిన తక్కువ రేట్లు, మోటారులలో సౌకర్యములు, సమయ మునకు నడిపించుట మొదలగు విషయము లందొరుల నుండి మరియొకరు ఎక్కువ జాగ్రత్త తీసికొను చుందురు. ఈ సర్వీసులకు గొప్ప దూరపు ప్రయాణీకుల యొద్ద మైలుకొక అణాకొన్నదన వసూలు జేయుచు న్నారు. దూరపు ప్రయాణీకుల యొద్ద నెక్కువగా వసూలు చేసికొనుచున్నారు. ప్రతిదేశ ప్రాంతములందు దిగువ గావ వచ్చునది మైలుకు రెండు కాని ప్రదానమగు గొప్పయొకటి రాక పోక తీసుకొనుచున్న 30 మైళ్లకు గ దూరము నకును గొనుచున్నారు. ప్రజ సౌకర్యము ననుసరించి వారి సర్వీసుల నడుపుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములు పుట్టుబడి పెట్టినవారు మితిమీరిన వడ్డీగాని రాబడిగాని యాశించి ప్రజలకిబ్బంది కలిగించుట జరుగను. ఒక 100 మైళ్ల సర్వీసు నడుపుటకై మూడు రాకపోకలు జరుపుచున్నది. దాని యాదాయ వ్యయములు లీ విధము గా నున్నటుల విశ్వసింప దగినవారు చెప్పుచు న్నారు.

ఒక మోటారుబస్సుల కాగు సిమ్మగలవి మొ॥	[illegible]
ప్రతి సంవత్సరము మరమత్తు ఖర్చులు	[illegible]
పెట్రోలు వగైరాలు	[illegible]
పెట్టుబడిపై వడ్డీ	[illegible]
సంవత్సరము ఖర్చు మొత్తం	[illegible]
దినాదాయము రు 30 చొప్పున సం॥	[illegible]

అనగా మొదటిసంవత్సరమే పెట్టుబడి మొత్తమునకు తొమ్మిదిపాళ్ల వడ్డీ సహా ఖర్చులు పోను వచ్చినది. ఇకపై వెలుపల రు 30 తమ్ముకు లేక సంపాదన. ఈ స్వల్పపు పెట్టుబడిపై నింతలాభము ప్రజలకు నష్టము కలిగించి సంపాదించుచున్నట్టుల నిదియు కొన్ని మోటారు సర్వీసుల మనాపాలి ఫలితము.

సులోచనములు

మన దేహమునకు మొదటి అలంకార వస్తువే. ఈ అంగము మీరెప్పుడైన శోధించితిరా? కట్టెముక్క ముక్కు రోగ నివారణమే దోష నివారణమే గాదు మన యోగ్యులకు విశదమే గదా.

అవి మీ సౌభాగ్యతకెంత హేతు భూతమో ఆలోచించితిరా? అట్టి కన్నుల యందెట్టి రోగముండిన సౌకర్యము సందింపబుండి ఆపత్సరగ నిల్చి పోవుట, పోటు, నీరు కారుట మొదలగు రోగము లను నివృత్తించు మందు యొద్ది? ఈ రోగములుపశమ పునకు చరక సంహితలో చెప్పిన శాస్త్రోక్త ప్రయోగము సులోచనములు మా సద్వైద్యపురాక్షలోకాను.

రావల్ సులోచనములు కంపెని

జేమ్సు స్ట్రీటు, సికింద్రాబాదు.

విశేషములు

పరామర్శలు

ప్రపంచములో పరామర్శించు విషయమున ఏయే దేశములో ఒక్కొక్క ఆచారము గలదు. హిందువులు ఒకరు నొకరు గాంచినంతనే చేతులు జోడించి నమస్కారముచేసి "క్షేమమా" యని కుశలప్రశ్న చేయుదురు. తురకలు "మీకు శాంతి కలుగుగాక" యను నుడువును. ఇంగ్లీషువారు ఒండొరుల కరస్పర్శ గావించి "ఎట్లాయున్నారు" అని పరామర్శింతురు. ఈజిప్టుదేశమువారు "మీ కెట్లా చెమటవేయుచున్నది" యని యడుగుదురు. చైనా దేశమువారు "అన్నము తిన్నారా" యని ప్రశ్నింతురు. మూరుజాతివారు ఒండొరుల భుజములను ముద్దుపెట్టుకొందురు. సౌతుసీ ఐలెండువారు ఒకరొకరి ముక్కులు రాచెదరు. ఫిలిప్పైను దీవి ఆదిమవాసులు తాము పరామర్శింప బోవువారి కాలుచెయి పట్టుకొని తమ ముఖమును రాచెదరు. ప్రాచీన రోమకులు "మీబల మెటులున్నది" యని కుశలప్రశ్న వేయుదురు. గ్రీసు దేశమువారు "మీ రేకార్యమున నియోజితులై యున్నారు" అని ప్రశ్నించుచుండిరి. ఫ్రాన్సుదేశమువారు "మీదర్శన భాగ్యమువల్ల నాకెంతో ఆనందము గలిగినది" యని అందురు. "మీ కెట్లా యున్నది" యని జెర్మని దేశమువారు పరామర్శింతురు.

చెవిటివారు

డాక్టరు ఆక్టేవియా లెవినుగారు చెవిటి వారిలో ఆరువంతులలో ఐదువంతులు నోరుగుండా గాలి పీల్చుట వలన గలుగుచున్నదని సిద్ధాంతీకరించిరి. బొడచుట్టు చిగురుకొలదులు, ముక్కుమీద బిగుతు మూలనముల వలన ముక్కు మూలమున సులభముగ శ్వాసనిశ్వాసములు జరుగవనియు, అందు మూలమున రోగములకు కారణభూతి మగుననియు నుడివిరి.

౧౫౦ సంవత్సరములు బ్రతుకుట

ప్రతిమానవుడు ౧౫౦ సం॥లు భావికాలమున బ్రతుక గలడని సుప్రసిద్ధ ఫ్రెంచివైద్య శాస్త్రజ్ఞుడగు ప్రొఫెసరు సెర్జివొరొనాఫ్పుగారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ముసలి వారిని పడుచువారిగా చేయవచ్చునని నొక్కి చెప్పుచున్నారు. ఇట్లప్పుడే ౨౦౦ ముసలివారిని యౌవనులుగ జేసియున్నారు. చింపాంజీ (కోతుల రక్తోత్పాదనకు సేకరించు అంగములు) గ్రాండ్సును దీసి వృద్ధుని గ్రాండ్సు స్థానమందు అతికినచో పునః యౌవన ప్రాప్తి గలుగును.

సినిమా నాటకులు

సుప్రసిద్ధ సినిమా నటకులు వారమునకు లక్ష రూపాయిలు చొప్పున కూడ ఆర్జింతురు. కాని సినిమా నాటకమును తయారుచేయునపుడు వారికి కలుగు ప్రమాదములు గూడ దానికి తగినట్లే యుండును. టామ్‌మిక్సుయను అమెరికా దేశపు సినిమా నాటకుడు అత్యంతధనము తన నటనవలన ఆర్జించుచుండును. కాని నేటివరకు కాతనికి గలిగిన ప్రమాదముల సంఖ్యయిది—ఎనిమిది తుపాకిగుండ్ల దెబ్బలు; ౧౨ దెబ్బల మచ్చలు; ౧౨౭ కుట్లు. రెండు దండలు; కాళ్లు విరిగిపోవుట; మూడు విరిగిన పక్కటెముకలు; ఒక విరిగిన పుర్రె:—

స్త్రీల కసరత్తు

పశ్చాత్య దేశములలో శరీరారోగ్యము కొరకును, విఖ్యాతి కొరకును స్త్రీలు వివిధ వ్యాయామ పద్ధతులను, కసరత్తులను, ఆటలను, వారివారి కోరికల బట్టి అవలంబించుచుందురు. ఖ్యాతికొరకై ఒక స్త్రీ ౨౧ మైళ్ల ఇంగ్లీషు చానలును ఈదెను. ఇంకొక స్త్రీ జిబ్రాల్టరు స్ట్రెయిటును ఈద యత్నించుచున్నది. మిసెస్ గనుయను నామె ఫేలనములో వాల్టాలి ౧౫ అడుగుల ౩౪ అంగుళములు పొడుగు దూకినది.

అద్భుతమగు గడియారము

జూరిక్ నగరమందలి పాలిటెక్నికు విద్యాలయమున ఒకవింత గడియారము గలదు. దీనికి ఇతర గడియారములకు వలె కీయివ్వ నవసరములేదు. వాతావరణమందలి వేడి ౧౦ డిగ్రీలు మారినచో, ఈ వార్షిక గడియారములోని యంత్రము నడచును.

విద్యకై వెచ్చము

సర్వతోముఖ దేశాభ్యుదయమునకు విద్యయే ప్రబల సాధనమని పాశ్చాత్యులు బాగుగా గుర్తెరిగియున్నారు. అందువల్లనే ప్రభుత్వమువారు, శ్రీమంతులు, ప్రజాహిత సంస్థలు, మున్సిపాలిటీలు విద్యకై ఎంతయో వెచ్చించుచుందురు. ఒక్క లండను నగరములోనే సంవత్సరమున ౧౭ కోట్ల ౫౦ లక్షల రూపాయిలు విద్యకై వినియోగించుచున్నారు.

సుయెజు కెనాలు

ఈ కెనాలు, యూరపును, ఆశియా ఖండమును, సముద్ర మూలమున దగ్గఱ జేసినది. ఇది బ్రిటిషువారి స్వాధీనములో నున్నది. ఇండియా దేశమునకిదియే ముఖ్యమైన మార్గము. అందుచే దీనిని బ్రిటిషువారతి జాగరూకతతో, చేతినుండి జారకుండ, పోషించుచుందురు. దీని పొడగు ౧౦౩ మైళ్లు. దీనిఅత్యధిక వెడల్పు ౩౫౦ అడుగులు. సగటున దీనిలోతు ౩౫ అడుగులు.

కుక్కల పందెములు

పిల్లులు, కుక్కలు అని ఇంగ్లీషువారి కెక్కువ మచ్చట. సుమారు నూరు జాతుల కుక్కలు యింగ్లండులో నుండును. సాధారణముగా పోటీలు జరుగుచుండును. ఒక్కొక్క జాతిలో ప్రశస్తమైన వానికి బహుమతు లిచ్చుచుందురు. కుక్కల (పరిగెత్తు) పందెములు కూడ జరుగుచుండును. ఈ పందెముల నడపుటకై ౧౧౫ కంపెనీ లున్నవట. దీనికై ఒకకోటి ౭౦ లక్షల రూపాయిల మదుపు ఉన్నది.

మెఱుగుడు పురుగులు

మెఱుగుడు పురుగుల తళతళలు, సాంధ్యచీకటి రాత్రులలో, నిబిడతరు పుంజముల దరిజూడ వలెను. ఇవి సాధారణ దినములలో కంటె, తుపాను రానున్నదనగా ఎక్కువ కాంతితో ప్రకాశించునట. సౌతుసీ దీవులలో వీనిని బట్టుకొని; కట్టెల కంటించి దివిటీలుగా నుపయోగింతురు.

క్రొత్త పద్ధతి ప్రకటన

వార్తాపత్రికలు; పుస్తకములు; క్యాలండరులు బండ్లు, బొమ్మలు, ప్రకటన కుపయోగిస్తున్నారు. ఇదిచాలక ఇంగ్లండులో వర్తకులాకాశ ప్రకటన నారంభించుచున్నారు. ఒక యంత్రము మూలమున రాత్రి వింతవింత రంగుల కాంతికిరణములతో ఆకాశమున చాలదూరము కనబడునటుల పెద్దయక్షరములలో ప్రకటన చేయుదురు. ఈ యంత్రమును విలియము ఆల్లయ గారు కనిపెట్టిరి. ఇట్టిదానిని అమ్మకమునకు తయారుచేయుటకై ఒక కంపెని స్థాపించిరి. ధరసుమారు రెండున్నర వేల రూపాయిలుండు ననుకొనుచున్నారు.

ఎలక్ట్రిసిటీమూలమున పడిశము కుదుర్చుట

పడిశము పోవుటకు ఎలక్ట్రిసిటీని వినియోగించుచున్నారు. రెండు లోహపు బద్దలను ముక్కు పుటములలో బెట్టి వేడిచెక్కింతురు. ఎంతోమంది వీటుల దాగుచేయుచున్నారు.

పండ్లద్వారా వినుట

పండ్ల మూలమున గూడ గ్రామఫోను సంగీతము వినవచ్చును. రబ్బరుచివర తగిలించియున్న పెన్సలు దెచ్చి, రబ్బరులోగుండ ఒకసూదిని దూర్చవలెను. ఆ సూదిని గ్రామఫోను రికార్డుమీద బెట్టి, పెన్సలు రెండవ కొనను నోటిలో బెట్టుకొనిన, పైకి ఎట్టిధ్వని లేకపోయినను పాటవినవచ్చును. చెవులు మూసికొనినచో సంగీతమింకను స్పష్టముగ వినవచ్చును.

వివిధ విషయములు

మద్రాసుసభ గలభా

మంత్రులగు రంగనాథ మొదలియారు, ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారు గారు తమ పదవులకు రాజీనామా యిచ్చుటచే చాలా కలవరము బయలుదేరినది తమ రాజీనామాకు కారణ మిదియని రంగనాథ మొదలియారుగారు ప్రకటించి యున్నారు — మొన్న శాసన సభలో డాక్టరు సుబ్బరాయను గారిపై తేబడిన ఆ విశ్వాస తీర్మానము చాలినంత మంది సభ్యులు రాక పోవుటచే ఊగిపోయెను దీనిబట్టి, శాసన సభ యిదివఱలో కమిషను బహిష్కరింప వలెనని జేసిన తీర్మానము రద్దుపడెనని గవర్నరుగారు సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు కాని ఇది అసమంజసము కమిషను బహిష్కార తీర్మానము రద్దు కాలేదని మా అభిప్రాయమగుటచే మా పదవులకు రాజీనామా యివ్వవలసి వచ్చెను గవర్నరుగారి సిద్ధాంతము రద్దుపఱచుటకు రాష్ట్రమంతటను బహిరంగ సభలు జరిగి శాసన సభ బహిష్కార తీర్మానమును బలపఱచ వలెను

మద్రాసు మంత్రివర్గపు విషమస్థితి

మంత్రివర్గ పక్షమువారు ౧౦ మార్చిని స్వీకట రేటునందు సమావేశమై, రంగనాథ మొదలియారు, ఆరోగ్యసామి మొదలియారుగార్లు మంత్రి పదవులకు రాజీనామా యొసగుటచే నేర్పడిన పరిస్థితుల చర్చించిరి

ప్రస్తుతము ఖాళీయైన రెండు మంత్రి పదవులను తిరిగి తమ పక్షమువారిచే నియమింపవలెనా లేక మరియొక పక్షముతో కలిసి సంయుక్త మంత్రివర్గము నేర్పఱుపవలెనా యను విషయము చాలసేపు చర్చ జరిగెను కాని సభ్యులందరును ౧౩ తేదీన చర్చించుటకు నిశ్చయించుకొని వెడలిపోయిరి

"హిందూస్థాన్ టైమ్స్"

హిందూస్థాన్ పత్రికా విలేఖరి యగు చమన్‌లాల్‌నకు ఆండర్సన్ గారు సర్ బేసిల్ బ్లాకెటుగారి తలపై పెట్టెను విసరికొట్టుటచే ౩ మాసముల కారాగార శిక్ష యైనను లేక ౫౦౦ రూపాయిల జరీమానాయైన నిచ్చునటుల తీర్పు చెప్పిరి

హిందూమత స్వీకారము

గోవా బ్రహ్మచారి ఆనందమూర్తి గారు హిందూమహాసభవారి పక్షమున అచ్చట ౩ వేల క్రైస్తవులను శుద్ధిజేసి హిందూ మతమునందు కలుపుకొనిరి ఇంకను ఎక్కుడగు క్రైస్తవులు హిందూమతమును స్వీకరించుచున్నారని కూడ తెలియుచున్నది.

అరేబియా యుద్ధభయము!

సుల్తాను ఇబిను సావుదు గారికిని ఇరాకు ప్రభుత్వమునకు యుద్ధము వచ్చునని మూడవతేదీ, లండను నుండి వచ్చిన ఫ్రీప్రెస్ తంతివార్తల వలన తెలిసెను.

ఇబిను సావుదు సుల్తానుగారి కోపమునకు కారణము విదేశీయుల కుట్రయేయని తెలియుచున్నది

ఇరాకు ప్రభుత్వమువారు ఒకయిరు ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ బునేయాదగ్గర సైనిక కావలిస్థానమును నిర్మించిరి ౧౯౨౨ సంవత్సరమున గ్రేటు బ్రిటను తరపున సర్ పెర్సీకాక్సుగారు సంతకము జేసిన ఒడంబడికలో మూడవ అనుబంధమును అట్టిపని జేయు వారము కామని ఇరాకు ప్రభుత్వము ఒడంబడెను

బునేయాదగ్గర సైనిక స్థానము నేర్పఱుచుట తమ ఒడంబడికకు భిన్నమని వాహాబీ లనుచున్నారు నిజదు నజంబను మధ్యభాగమున ఇబిను సావుదు సుల్తానుగారు ఎన్ని పర్యాయములో ఇరాకు ప్రభుత్వమునకు తమ అసమ్మతిని తెలిపిరి కారణమేమనగా తుద కు వాహాబీలు, షేక్ ఫెయిసూలు—ఆడ్—డావిషగారి యాజమాన్యమున బునేయా సైనిక స్థానమును ముట్టడించి భూమితో దానిని సమముజేసిరి

దీనికి ప్రతిక్రియగ బ్రిటిషు వైమానిక దళములు వాహాబీతెగల గ్రామములపై బాంబులను బరపుచు వాహాబీలకు ప్రాణనష్ట మొనరించ గల్గెను

ఈ వైమానిక ముట్టడిచే ఇబిను సావుదు సుల్తానుగారు కోపోద్దీపితులైరి తత్కారణమునంజేసి ఇరాకు వైమానికాశయముపై, ౫౦ వేల వాహాబీల సైనికులతో అతడు బయలుదేరుచున్నాడని పైన జెప్పబడిన తంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి

ట్రాన్సు జార్డానియాలో గ్రామములను వాహాబీలు పట్టుకొనిరట బ్రిటిషు ట్రాన్సు కోవిలుదు గాపాడుచున్నవి, ముస్లిం దేశములందు పెద్ద అలజడి యయింపనని భయపడుచున్నారు అప్పను రాజు ఇంగ్లండుకు రానుండుటచే రాజకీయ వేత్తలు చాల కలవర పడుచున్నారు

లామెంబరు నియోజనము

టి ఆర్ వేంకటరామ శాస్త్రిగారు చెన్నపురి ప్రభుత్వ లా మెంబరుగ నియమింపబడి నటులను, సి వి అనంత కృష్ణయ్యరుగారు అడ్వొకేటు జెనరలుగ నియమింప బడినటులను, పి వెంకట రమణరావు నాయుడుగారు ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగ నియమింప బడినటులను, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి

ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము

మార్చి ౯,— తేదీన జరిగిన ఆంధ్రవిశ్వ కళా పరిషత్తుయొక్క సాంవత్సరిక సెనెటు సమావేశమునందు యిదివరలో వైసు ఛాన్సలరు పదవి యందుండిన శ్రీ కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డిగారు ఏకగ్రీవముగ సభవారిచే తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి యిదివరలో రిజిస్ట్రారుగ పనిచేయుచున్న శ్రీ సి, డి, సుబ్రహ్మణ్య చెట్టిగారు అత్యధిక సంఖ్యాకులచే తిరిగి రిజిస్ట్రారుగ ఎన్నుకొన బడిరి శ్రీ రెడ్డిగారి యోగ్యతలను ప్రశంస నియమగు సెనెటు కొనియాడుచు సభ్యులనేకులచే ప్రసంగములు గావింపబడెను ఎన్నికలు ముగిసినపిమ్మట కార్యక్రమ పట్టికయందలి యితర విషయములపై చర్చ గావింపబడెను విశ్వ కళాపరిషత్తు ఆదాయ వ్యయపట్టిక కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట ఆమోదింపబడెను సభకు సుమారు ౫౦ గురు సభ్యులు హాజరైరి గ్యాలరీలపై కొందరు ప్రేక్షకులును యుండిరి,

విజయనగరము సంస్కృత కళాశాల ప్రధానాచార్యులును, సుప్రసిద్ధ పండితవరేణ్యులగు డా॥ బి॥ కిళాంబి రామానుజాచార్యులు (డి లిట్) గారి మరణమునకై వైసు ఛాన్సలరు శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు సెనెటు సభ్యులందరి పక్షమునను సంతాపమును వెల్లడించిరి

పిమ్మట సభవారు ప్రశ్నోత్తరములను చర్చించిరి. ఆంధ్రవిశ్వ కళా పరిషత్తువారు ౧౯౩౬ సెప్టెంబరు మాసములో గావించిన సప్లిమెంటల్ పరీక్షలందు ఇంటరు మీడియేటు పరీక్ష ఫలితములు చాల నిరుత్సాహకరముగ నున్నవని యు, కృతార్థులైనవారి సంఖ్య చాల స్వల్పముగను రాష్ట్రమంతటను తెలియుచున్నటుల సభ్యులు కొందరు ఈ ప్రశ్నముల మూలమున వైసు ఛాన్సలరుగారికి నివేదించిరి, అందుకు ప్రజాభిప్రాయమేమియు నిరు దేయబడి యుండలేదనియు, పరీక్షలలో స్వల్ప సంఖ్యాకుల కృతార్థత్వముగా ప్రజలకు అసౌకర్యమును గలిగించి యుండదని పల్కిరి

భోజ నానంతరము ౨—౩౦ గంటలకు తిరిగి సమావేశమైనపుడు సభ్యులచే నోటీసు ఒసంగబడిన అధికారేతర కార్యక్రమమునందలి తీర్మానములు చాలా భాగము చర్చింపబడెను తెలుగు భాషయందు శాస్త్రీయ గ్రంథములను వ్రాయుటకుగాను సాంకేతిక పదములకై నిఘంటువు నొకదానిని (గ్లోసరీ) తయారు జేయవలసినదిగ శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానముపై ౪౦ నిముసములు తీవ్రముగ చర్చ జరిగెను తుదకు తీర్మానము అధిక సంఖ్యాకులచే నోడింపబడెను ఆంధ్రవిశ్వ కళా పరిషత్ప్రతినిధిని చెన్నపురి శాసన సభయందు వేర్పాటుజేయుట కావలెనగు ఆ గీ, రింపబడెను పిమ్మట సభ ౫ గంటలకు ముగింపబడెను

ప్రకటన

మహాఘనత వహించిన శ్రీ నిజామువారి గారంటీడ్ స్టేట్ రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

ఫ్లాగ్ స్టేషన్—

రాయనపాడు

యన్ జి. యస్. రైల్వే పెద్దలైనులో కొండపల్లి స్టేషనుకును బెజవాడ స్టేషనుకును మధ్యనుండు,

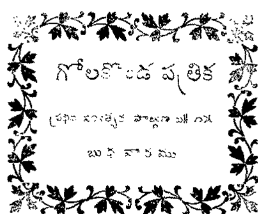
రాయనపాడు

అనుస్థలము ఫ్లాగ్‌స్టేషన్ Flag Station గా నియమింప బడినది. ఇచ్చట ౧౯౩౭ మార్చినెల ౧౫వ తేదీనుండి ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్లివ్వ బడును. లగ్గేజి, పార్సెళ్ళు, రైలుకెక్కించ బడును. మరియు ౧౯౩౭ మే నెల ౧వ తేదీనుండి "ఘ్రూబుక్కింగు" చేయ బడును.

ట్రాఫిక్ మేజనేరు ఆఫీసు సికింద్రాబాదు (దక్కన్)	జి. పెడ్డీ ట్రాఫిక్ మేనేజరు (ఆజ్ఞచేత)

గురువారము ఉగాది యగుటచేత, శనివారము నాడు పత్రిక వెలువడదు.

గో. ప. సం.

బట్లరుకమిషను

I

బట్లరు కమిషనువారు గురువారము ౧౫వ తేదీ ఉదయమున హైదరాబాదు విచ్చేసిరి. కొన్ని దినములారగించి, గోలకొండ దుర్గమును వీక్షించి, సుంకశాఖ, భూమ్యాదాయశాఖ, పరిగణన శాఖయొక్క మంత్రులను సందర్శించి, ఆయా శాఖలగూర్చిన విషయములను సూచనా మాత్రముగ దెలిసికొని, ౧౮వ తేదీని మైసూరునకు తమ స్పెషలుబండిలో ప్రయాణమైరి. నేటికి వారి కార్యక్రమము ముగిసినది. సావధానముగా, సూక్ష్మముగా, విచారణీయాంశములగూర్చి, ఉద్యోగరీత్యా, వాఙ్మూలము సేకరించుటకు ఇంకొకసారి వత్తురు. ఇట్టితరి నేటి వీరిరాక నిరర్థకమనియే చెప్పవలెను. సంస్థానాధీశులకు, ప్రభుత్వమువారికి కొంతసామ్మస్తపడుగ యగుటతప్ప వీరి ప్రస్తుతపు పర్యటనమువలన వేరొండులాభము కన బడుటలేదు.

ఈ కమిషనెందుకు నియోగింప బడెను? దీని సాధక బాధకము లేమి? ఇది చేయగల పనియెద్ది? దీని నెవరుకోరిరి? ఎవరు నియోగించిరి? మున్నగు విషయములగూర్చి యిచ్చట విపులముగ చర్చించుట యుక్తము.

౧౯౧౯ సంస్కరణలతో భారతదేశ రాజ్యాంగమొక నూతన రంగమున ప్రవేశించిన సంఘములోను, ఆర్థికముగను, రాజకీయములలోను గలిగిన ప్రక్షోభము, మార్పులు, దేశీయులలో నిదివఱకెన్నడుగనరాని,వినియెఱుగని, యొక అద్భుత జాతీయావేశమును ప్రజ్వలింపజేసెను. దీనితో దేశమంతటను స్వపరిపాలనా విధానము Self Government) నకై యొక తీవ్రమగు ఆందోళన బయలుదేరెను. ఇంతకుముందే ౧౯౦౫ వ సంవత్సరమున "స్వదేశీ" ఉద్యమము ప్రారంభమయ్యెను. ౧౯౦౮లో "హోమురూలు" ప్రచారము రగుల్కొనెను. ఈ యాందోళనమును శాంతి పఱచుటకును, యూరపు మహాసంగ్రామమున భారతీయులు, రాజభక్తిప్రేరితులై బ్రిటిషువారికి ధనరూపముగను, సైన్యములందియు, చేసిన నిరుపమాన సహాయమునకు కృతజ్ఞతా సూచకముగను ప్రభుత్వమువారు ౧౯౧౯ సంవత్సరపు సంస్కరణముల నొసగిరి. కాని యవి దేశీయులందఱికి యాశాభంగముకలిగించెను. వారి సామర్థ్యములకు" వారి యాశయములకు తగిన ప్రతిఫలమీ సంస్కరణముల వలన లభింపలేదు. భారతీయు లెంత స్వార్థహీనులై, గాఢ రాజభక్తి ప్రేరితులై, ఉత్సాహ పూరితులై, యుద్ధదినములలో బ్రిటిషు వారికి తోడ్పడిరో, తదనుగుణ్యముగ బ్రిటిషు రాజ్యాంగ వేత్తలు విశాల శీలముతో దూరదృష్టి గలిగి ప్రవర్తింపలేదు. యుద్ధసమయమున బ్రిటిషువారు, భారతీయుల సహాయము నపేక్షించి, చేసిన వాగ్దానములు లెక్కకు మిక్కుటమై యుండెను. కాని వానినమలుజరుపుటకు మాత్రము వారు వెనుకంజ వేసిరి. ఇంతియేకాదు. దేశీయుల తీవ్ర నిరసనకు పాల్పడిన బెంగాలు ఆర్డినెన్సు, రౌలటు చట్టము నిర్మించిరి. వెనువెంటనే అమృతసరు దురంతములు జరిగెను. ఈ బ్రిటిషు వారి కృతఘ్నత, వారియందు భారతీయులకుగల విశ్వాసమును పూర్తిగ చెదరగొట్టెను. తత్ఫలితముగ అసహాయోద్యమము చెలరేగెను. భారతప్రభుత్వము వారుతల్లడిల్లిరి. ఇంగ్లండు దొరతనమువారుతత్తర పాటుపడిరి. కాని దురదృష్టమువలన అసహాయోద్యమము విజయమొందలేకపోయెను. కానినాటి పాఠములను సూత్రములను మాత్రము ఏ భారతీయుడును మఱువలేదు. స్వాతంత్ర్య సమరము సమసిపోలేదు. నూతన సాధనములతో, నూతన రంగములలో, నూతన నామములతో నది సాగుచు వచ్చెను. ౧౯౧౯ సంస్కరణలు వ్యర్థములని వివిధ రాష్ట్ర సభలలోను, కేంద్ర శాసన సభలోను, ఏదేవదే నిరూపింపబడెను. ౧౯౧౯ నాటి ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమువలన, పౌరతనమువారికి పరిపాలన సాగుట కష్టముగ నుండెను. దేశీయులలో, ప్రబలమగు అసంతృప్తి నెలకొనెను. ఈ పరిస్థితులను చక్కబఱచుట యందె నేటి సైమనుకమిషను నియోజనమయినది. కాని యీ తెల్లదండు నియామకమువలన భారతీయుల న్యాయపు స్వత్వములు, ఆత్మగౌరవము నిరసింపబడుటచే, బహిష్కారణోద్యమము చెలరేగినది.

ఇట్లు స్వరాజ్య సమరము భారత దేశమున నానాటికి ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో జరుగుచున్నది. ఇదిట్లు స్వరాజ్యము ప్రాప్తించువఱకు సాగుచునే యుండును. బ్రిటిషువారిక భారతదేశమును కలకాలము తమ పిడికిలిలో నదిమిపట్టి యుంచజాలరు. నేడో రేపో వారు తమంతట తామే భారత దేశమును భారతీయుల పాలు చేయవలసి యున్నది. లేనిచో భారతీయులు తామే బలవంతముగ లాగికొందురు. ఇది ముమ్మాటికి నిశ్చయము.

ఇట్లు భారత దేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించిన, దేశీయ సంస్థానముల గతియేమి? ఈ నూతన రాజ్యాంగ విధానమున, వీని ప్రత్యేక స్వరూపము మాసిపోవునా? లేక యునికి నేటివలె మిగిలి యుండునా? మిగిలి యున్నచో, అందు నేటి సంస్థానాధిపతులకెట్టి ప్రతిపత్తి యుండును? ఇదివఱలో బ్రిటిష్ సార్వభౌమునితో వీరికెట్టి సంబంధము ఉండెను? ఇక ముందట నీసంబంధము లెట్లుండును? మున్నగు సమస్యలగూర్చి పరిశోధన, విచారణ, సలుపు అవసరము బయలుదేరెను. దీని విమర్శించుటకే నేటి బట్లరుకమిషను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే నియోగింపబడెను

వ్యభిచార వృత్తి

నానాజాతి సమితిలో దూర ప్రాచ్యదేశముల కను ప్రాచ్యదేశములకు వీజాయలను బంపు వ్యభిచార వృత్తిగూర్చి విచారించి తెలుపవలెనని నిశ్చయించిరి. వచ్చే సభలో మరల ఆలోచించెదరు. జాతి సమితిలో ౪౨ దేశములు జేరినవి ఇందులో ౨౬ దేశములు నైరెన్ని గృహములను రద్దుజేసినవి ౧౬ దేశములింకా కొన్ని నిబంధనలతో సాగుచున్నవి. స్త్రీలలో ఇదిగూడ అంతరించు సమయమున్నారు.

నాభా మహారాజు

నాభా రాజాగారు ఆరోగ్యముగానే యున్నారు గాని ఒంటరిగా నుండుట వారికి కష్టముగా నున్నది. తమ పుట్టుకేమియు భయములేదుగాని తమ భార్యను పిల్లలను చూడబోని యుండుటవారికి చాల కష్టముగా నున్నది. అధికారులకు అవసరమగు విన్నపములు పంపుకొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతము వారికెట్టి ప్రతిబంధకములుగాని పెట్టబడలేదు.

స్థానికవృత్తాంతములు

డ్రైనేజి పనులు

పూర్వ ౯వ తేదినాడు మహారాజా సర్ కృష్ణప్రసాద్, యమీన్ జంగుగారితో సహా చాదరఘాటు ౧౦ తేనవద్ద జరుగుచున్న డ్రైనేజి పనులను సందర్శించి తమ సంతృప్తిని తెలిపిరి

నూతనబంగ్లా నిర్మాణము

భూమ్యాదాయ శాఖా కార్యదర్శులగు, టాస్కూర్ రక్షకశాఖా కమీషనరులగు సర్ త్రెంచ్ హోలింగ్, సి ఐ డి శాఖా సహాయక మీషనరులగు పెంటర్ గార్లకు ౨౨౦ వేలకుమించని మొత్తముపై ఒక పాకరకి నొక్క బంగ్లా కట్టించుట కేర్పాటయినది

విద్యుచ్ఛక్తి కర్మాగారమునందు ధనాపహారణము

ఖైరతాబాదు విద్యుచ్ఛక్తి కర్మాగారమునందు కూలీల విషయమై అరలక్ష రూపాయల ధనమును (Labour) ఇసుపురు గుమాస్తాలు అపహరించిరని తెలియవచ్చెను పోలీసువారు భోగట్టా జేయుచున్నారు

వనపర్తి రాజాగారి వివాహము

శనివారము రాత్రి శ్రీయుత పింగిలి వెంకటరామారెడ్డిగారు తమ కుమార్తెను శ్రీమతి సుగుణాదేవిగారిని శ్రీమంత రామదేవరావుగారికిచ్చి తమ స్వగృహమున కన్యాదానము చేసిరి శ్రీర ...గారి బంగ్లాయును, శ్రీపింగిలి వెంకట రామారెడ్డి దొరవారి బంగ్లాయును ఎలెక్ట్రిక్ దీపములచే ప్రకాశించుచుండెను దేశముఖుగారి మంటపమున ౧౧.౦౦ అను నక్షత్రమును ఎలెక్ట్రిక్ బల్బులతో నలంకరించి యుండిరి వివాహము రాత్రి ౧౧ ఘంటలకు ప్రారంభమయ్యెను వనపర్తినుండి సమస్త బంధు మిత్రాగులు వధూగృహమునకు వెడలిరి, వధూగృహమునకు శ్రీమంత మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారు మున్నగు ప్రముఖులు విచ్చేసి యుండిరి వివాహము ౧-౨ గంటలకు పూర్తియయ్యెను మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారి కానుకలు మొదలు సమర్పింపబడెను పిమ్మట శ్రీయుత గద్వాల రాణీగారు మున్నగు వారియొక్క కానుకలు సమర్పింపబడెను వనపర్తి సంస్థానమునుండి అనేక పటేలు పట్వారీలు వచ్చియుండిరి సోమవారమునాడు శ్రీపింగిలి వెంకటరామారెడ్డి దేశముఖుగారి ... ప్రతాపగిర్జిగారి బంగ్లాలో జరిగెను అప్పటికి హైద్రాబాదులోని ఇందుమించు యున్నతోద్యోగు లందఱును, ప్రెంచిగారును, మహారాజా బహద్దరుగారు మున్నగు వారందఱు విచ్చేసి యుండిరి సర్వజనా నందకరముగ వివాహ మహోత్సవము ముగిసెను

ఆదిహిందూ సేవాసమితి

దక్షిణ హైద్రాబాదు

ఆరవ వార్షికోత్సవము

౧౯౨౭ వ సంవత్సర మార్చి ౨౨ వ తేది గురువారము సాయంత్రము ౬ గంటలకుండి చాదర్ ఘాట్ వారధి ప్రక్కనున్న నూతన భవనమున సేవాసమితి అధ్యక్షులై సంఘసంస్కారధీరులైన శ్రీ శ్రీ అను యవాలముసంద (హైకోర్టు జడ్జి) గారి ద్వితీయ పుత్రరత్నమగు బ్యారిస్టర్ శ్రీ ...గారి అధ్యక్షమున సభ జరుపబడును

కొత్తపేట ఆబాల గోపాలము యుత్సవమునకు విజయము చేసి సభను జయప్రద మొనర్ప ప్రార్థింపబడుచున్నారు

ధర్మవీర రామచంద్ర నాయక, అధ్యక్షులు
రామ్, పి, రాధాకిషన్, భాగ్యరెడ్డి వర్మ, సహ కార్యదర్శులు

సూచన — గ్రామ పాఠశాలల బాలబాలికలును, మఱియు ప్రధానులు, ప్రతినిధులు, కలసాయక సహాయవాసులు, కార్యదర్శులు, తమబస్తీల మొదలగు నాయకులు చిన్న పెద్దలతో కూడ సభకు తప్పక దయచేసి జాతియాభివృద్ధికి తోడ్పడ ప్రార్థితులు

వేములవాడ

(ఒక విలేఖరి)

కరీంనగర జిల్లాకు పూర్వ దిశయందుగల వేములవాడ యను ఘనత కెక్కిన శివక్షేత్ర మొకటి యున్నది యీ క్షేత్రము పూర్వపు హిందూరాజుల పరిపాలనమునందు మహాతి గాంచియుండెను రాజ్యము మహమ్మదీయుల స్వాధీనమయినట్లు యీ క్షేత్రమునొక్క సీమ గతుల మారెను యీ కాలమునందు సాయి ప్రభువగు నాసరుద్దౌలా పరిపాలన యందుండుటయు వారివద్ద రాజా చందూలాల్ ప్రధానిగా యుండుటచే దివ్య క్షేత్రమునొక్క క్షీణ స్థితులను గమనించి నవాబుగారి యనుగ్రహము బొంది క్షేత్రము స్వాధీనపరచుకొని అచ్చట నివశించుచున్న బ్రాహ్మణులకు వేములవాడ దివ్య క్షేత్రము స్వాధీనపరచి ఈ గ్రామములో రాబడు యావత్తు ద్రవ్యము శ్రీ రాజ రాజేశ్వరస్వామికి నిత్య నైవేద్యోత్సవాదులకై వినియోగించుట గాక వారి జీవనార్థమునకున్ను ఉపయోగించునట్టుల సాసనము నేర్పరచి సర్కారుగాని యితర వ్యక్తులుగాని జోక్యము కలుగకుండునట్లు సర్వ స్వతంత్రమును బ్రాహ్మణులకే యిచ్చివేసిరి

తదాదిగా అచ్చట నివసించియున్న బ్రాహ్మణోత్తములు తమలో కట్టుదిట్టముల నేర్పరచుకొని సంవత్సరమునకు పంటలపైవచ్చు ద్రవ్యమును యథోచితముగా నా ఈశ్వరునకు నైవేద్యాదులకై వుపయోగించుచు మిగత ద్రవ్యమును సమానముగా భాగించుకొని కాలము గడుపుచూ వచ్చుచుండిరి యీ క్షేత్రము ప్రసిద్ధిగాంచిన అనాది పుణ్యస్థల మగుటచే మహాశివరాత్రినాడు వేనవేలు ప్రజలు అనేక ప్రాంతములనుంచి వెంచేసి గుండములో స్నానముజేసి భక్తి శ్రద్ధలతో స్వామికి బూజించి వారివారి మనోభీష్టములు నెరవేరునట్లు ప్రార్థించి వెళ్లుచున్నారు యీ రాజేశ్వరుని మహిమ కొనియాడ తరముగాదు

ఆలయ మీ గుండముగట్టుపై విశాలమైన ఆవరణమున్గ్య నిర్మింపబడి మూడు వైపుల మండపములచే నలరారుచున్నది ఈ ఆలయమునకు వెనకవైపున రామ లింగ గోపాలమూర్తి వెంకటేశ్వరుల ఆలయము నిర్మించబడి యున్నది యిదిగాక తూర్పుపశ్చిమ మంటపములలో కోటి లింగములు ప్రతిష్టించి యున్నవి దక్షిణాదిశయందు వంటశాల కొఠారులు నిర్మించి యతిరమ్యతరముగా యున్నవి పశ్చిమ దిశయందు దేవాలయపు ఆవరణము నానుకొని గొప్ప చెరువునందు లోనే గుండము నేర్పరచి యాత్రికులు వనములో స్నానము చేయుటకు సదుపాయముగా మెట్లు కట్టబడి యున్నవి. దేవాలయపు సింహ ద్వారమునకు ఎదుట రెండు శిఖరములు కట్టబడినందు పైభాగమునందు బాజాలు వాయించుచుందురు

దేవాలయమునకు తూర్పున గ్రామము యోగ్యమైన కట్టడములచే యలంకారముగా యేర్పడియున్నది యీ వేములవాడ గ్రామము హైదరాబాదు పట్టణమునకు బహు దూరముగా యుండుటచేతను తగిన రాజమార్గములు లేనందు చేతను ప్రజలు సంవత్సరమునకు ఒకపరియాయము మహా శివరాత్రి కొరకు వచ్చి పూజలుసలిపి వెళ్లిపోవుటచేత గ్రామము అనాగరికముగా యున్నది బ్రాహ్మణులు తమ ఆదాయ విషయములో జాగ్రతగల వారలే తప్ప గ్రామమూ బాగు పరచుట యందు శ్రద్ధగల వారలుగా తోచరు వీరలు మంచి వేదా ధ్యయనపరులును సంస్కృత భాషాభిమానులై యున్నారు యిప్పటి కార్య నిర్వాహకత్వ విషయములో యిదివరకు మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారి తండ్రిగారగు రాజా గోవింద ప్రసాదు చూచుచుండిరి వారు కీర్తిశేషులైనట్లు మహారాజా గారే స్వయముగా గ్రహించి వారి సాతమీనును శివరాత్రికి మునుపు పంపి సమస్త యేర్పాట్లను చేయుచున్నారు యిదివరలో వెళ్లిన సామానులు యేదో విధముగా కార్యములు పరిపూర్తిగాని గ్రామాభివృద్ధి మొదలైన వాటియందు శ్రద్ధవహించక యుండిరి

యిటీవల నాల్గు సంవత్సరములనుండి సాతమీను గుండో రావుగారు స్వయముగా మహా శివరాత్రికి మూడు రోజులు ముందుగా వెళ్లి తీర్థయాత్రికులు దేవాలయపు ప్రతి స్థలములందును భక్తి పూర్వకముగా దేవతలకు సమర్పించు ద్రవ్యమును పూజారికి లభించినది వారే సంగ్రహించుచు వచ్చుచున్న పద్ధతులను రద్దుపరచి ఆయా దేవస్థానములు బ్రాహ్మణ గ్రేము లలో యేలము జేసి లభించిన ద్రవ్యములోనుంచి ఉత్సవాలు మొదలైనవాటికి కొంతయున్ను చెరువులు దేవస్థానము గ్రామస్థ వీధులు దేవస్థానమునకు సంబంధించిన నూతన కట్టడములు మొదలైన వాటికి కొంత తీసుకొని మిగత ద్రవ్యమును అగ్రహారపు పూజారి బ్రాహ్మణులకు సమ భాగముగా పంచి యిచ్చుచున్నారు యీ నాలుగు సంవత్సరములుగా యాత్రికులు సమర్పించు ద్రవ్యము క్రమముగా హెచ్చుచూ యీ సంవత్సరము ౬,౭౦౦౦ రూపాయలకు వేలము వేయబడెను యీ ద్రవ్యములోనుంచి ౧౨౦౦ బ్రాహ్మణ పూజారికుల అనుమతిమీద కొన్ని చెరువుల మరమ్మతులకున్ను గ్రామాభివృద్ధికిన్ని వేదాధ్యయన సంస్కృతాభివృద్ధి పాఠశాలలకున్ను పండిత బ్రాహ్మణులకును వినియోగించి తక్కిన మొత్తము ౨౨౦౦ రూపాయలు ౧౨౦౦ పూజారి బ్రాహ్మణులకు ౧౨౫ రూపాయలు చొప్పున భాగించివ్వ బ్రాహ్మణ బృందము మహానంద భరితులైరి

ఆ దిగంత విఖ్యాతిని గాంచి కీర్తిశేషులైన బ్రహ్మశ్రీ భానుసు సోమయ్య శాస్త్రులుగారి సమీప జ్ఞాతియున్న చతుర్వేదములను సాధారణముగా అర్థ జ్ఞాన సంపన్నులును తర్క వ్యాకరణ మీమాంస సాహిత్య ప్రకరణములలో మహా నిపుణత్వముగల ప్రౌఢులగు సాధు శీలురును వీరు విదిశ్య క్షేత్రమున ధర్మము యభిలాషతోనే తెరచుటలో అప్పటి బ్రాహ్మణ బృందమునకు మహోల్లాసము జనించుటయే గాక విద్యార్థులకు విద్యార్థి [illegible] గలిగించినవారైరి

ఇట్టి మహోన్నత ఉపకారమునకు మహా రాజా కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారు కొనియాడబడుచు వారికి శ్రీరాజ రాజేశ్వరుడు ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధి కృపచేయుగాక

పునర్వివాహములు జేసి సంఘస్థితిని కాపుడు

స్వామి సర్వదానందగారి యుపన్యాసము

దేవుని ఆదేశము

ప్రస్తుతము హిందూదేశమున ౨ కోట్ల వితంతువులు గలరు. ప్రజోత్పత్తికి పాటుపడనివారు పాపమును సంచితము చేసుకొనుచున్నారు. భగవానుడు ప్రపంచమును సృష్టించినపుడు ప్రతివస్తువు అర్హతను తగినట్లు ఉపయోగించుమని ఆదేశించి యున్నాడు. కావున దైవదత్తమైన ఒక వస్తువును అర్హవిధి నుపయోగించనిచో అది నికృష్టజీవనమును నడుపవలసి వచ్చును. తుదకు తప్పక అధఃపతితుడగును. ఈ ప్రపంచమున అశ్వమేధ మొదలగు సర్వోత్కృష్ట కార్యము, తల్లి ఒడియందలిబిడ్డ జీవిత రహస్యమును తెలిసికొనుటయే మానవుని ఉత్కృష్టాశయము, వ్యభిచారము, భ్రూణహత్య, గోహత్యకంటె ఘోరమని అదిల్యబుషి వాక్రుచ్చినాడు.

వితంతువుల దుస్థితి

వితంతువులకు దివ్య శక్తి గలిగి పునర్వివాహము కొరకు యేదైవడకి పరాయణలైయున్న నేను సమ్మతించెదను గాని, పునర్వివాహము గూడదను నిషేధమును మాత్రము తొలగించ వలయును. ఇంతవరకు ఘోరము సంభవించిన పంచములను యిప్పుడు మనసంఘమునొక అంగముగ నెంచుట లేదా? ఇంతవరకు హిందువులు మహమ్మదీయులుగ నగుచుండిరి గాని, మహమ్మదీయులు హిందువులగుటకు సమ్మతించ కుండిరి గదా! కాని, యిప్పుడు శుద్ధి సంఘటనోద్యమముల వలన హర్షించుచున్నాము గదా! కావున పునర్వివాహ సమస్యపట్ల గూడ ఇట్టిఉదార బుద్ధినే చూపవలయును. బాల్యమునందే వివాహమాడిన బాలిక మరద్వృష బాల్యమున భర్తను గోల్పోయినచో మనదియను పాత్రురాలు నేగలదు. ఆమె తనకర్మ మనుచు దూషించ వలయునా లేక ప్రపంచమును తెలుసుకొన్నను గాని చిరుత ప్రాయముననే పెండ్లిచేసిన ఆమె తల్లిదండ్రులను దూషించ వలయునా? యీదేశమునందు యిట్టివారిమీద మనకు చూపుచున్న క్రౌర్యము, అన్యాయము యితర దేశములయందు కన్పించదు.

నా యెరిగిన యొక వితంతువు విషయమును మీకు తెలిపెదను. ఆమె యొకరి యింట యుండెను. ఆమెను వారు సమాజమునకు తెచ్చి ఆమెను మా జమీనాదారునకు అప్పగించ నెంచిరి. కాని ఆమె క్రైస్తవుల తో సంగతి నెరిగి చివరకు ఆమెను అచట విడిచి వెళ్లిపోయెను. సమాజము వారామెను విషయమునెరిగి ఆ ప్రాంతమును వదలిపెట్టి నతేను తన మేనమామ యింటికి, విధవయై యుండెడిదనియు, వారి కుమారుడు తన్ను లోబరచుకొని పతితను జేసినాడనియు, గర్భముతో నున్నాననియు అనుతాపము కలుగునట్లు చెప్పినది. సోదరులారా! ఎచటకు పోయినను వితంతువుల స్థితి యీరీతిగనే యున్నది. వితంతువులు యిట్టి గుర్భర స్థితిని తొలగించుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయవలయునని నాహృదయ పూర్వముగ ప్రార్థించుచున్నాను. పునర్వివాహములు చేసి ప్రోత్సాహ మొసగుడు.

హిందూవితంతువుకు పరమత స్వీకారమే సుఖావహము

బారిష్టరు మహమ్మదు అమీనుగారు ఇస్లాము మతమును బుచ్చుకొనెనని మొన్న, తెలియగ హిందువులగు పైని సాగరచంద్ రెండు సంవత్సరముల క్రితము హిందూ సంఘమునందలి అస్పృశ్యత అతని మనసును మార్చుటచే మహమ్మదీయుడైనాడు. వారు ఒకదినమున ఇట్లు చెప్పినారు —

హిందూ సంఘమునందు రమారమి ౨౺ కోటి వితంతువులున్నారు, సంఘము వారిమీద విధించిన కట్టుబాట్లచె వారు దుర్భర జీవితములను గడపుచున్నారు. ఇస్లాము మతమువారిని గ్రహించి వారిస్థితిని చక్కబరచినచో వారు మన మతమును గౌరవింపగలరు. దీనికిగ ఆశయములను సాధించి వితంతువు ఇస్లాము మతమును స్వీకరించినచో సంతోషముగ పునర్వివాహము చేసుకొనవచ్చునని చాటవలయును. వీరందరు మహమ్మదీయులై సంతానమును బొందిన మన మతస్థుల సంఖ్య యెంతవృద్ధియగునో చూడుడు. అప్పుడు శుద్ధిసంఘటనలకు మనము భయపడ నవసరము లేదు.

దీనికై బారిష్టరుగారిని నిందించరాదు. తన మతమును వృద్ధిచేయుట ప్రతివాని విధ్యుక్తధర్మము కాని, దీనికి మన హిందూ సంఘమును, హిందూ నాయకులే బాధ్యులు. ప్రతిదినము ఫలాని హిందూ వితంతువు ఫలాని మహమ్మదీయునితో వెళ్లిపోయినది, ఫలాని హిందూబాలిక గృహచ్ఛిద్రముల ననుభవించలేక కిరస్తాని మతము నవలంభించినది లోనగాగల వార్తల వినుచున్నాము. మఱియు దీనిని హిందూసంఘము నిగ్రహము చేయుమ యిట్టి దురంతములను తొలగించుటకు తగు ప్రయత్నముగాని చేయుటలేదు. ప్రతివాడును 'హరిః ఓం, శివఓం' అని నాలుగుమారు లుచ్చరించుట తోడనే తనధర్మము తీరిపోయినట్లు భావించుచున్నాడు. హిందూధర్మమును కాపాడవలసిన పండితులు రామాయణమునుండి కొన్ని శ్లోకములను వచించుట తోడనే తమ భారము తీరినదనుకొనుచున్నారు.

మతాంతరులు కానున్న వితంతువుల రక్షింపుడు

వితంతు వివాహములను ప్రోత్సహించి, దానికి తగు కార్య ప్రణాళిక నవలంభించి, హిందూ వితంతువుల దైన్యమును దుఃఖ భూయిష్టమైన జీవితమును చక్కబరచ దలచు కొననిచో వితంతువులు లక్షల పర్యంతము మతాంతరు లగుదురు. వీనివలన హిందూ జనసంఖ్య తగ్గుటయే గాక బారిష్టరు అమీను చెప్పినట్లు మన హిందూ దేవాలయములను, మతమునే ధ్వంసము చేయగల సంతతి వృద్ధికి తేగలదు. దీనిని దాపుటకు వితంతువివాహ మొకటియే సమర్థము.

సంఘముయొక్క నిరంకుశత

గుజరాతునందు హిందూవితంతువు నేనదీసికొనిపోయిరని ఒక మహమ్మదీయునిపై కేసు చేసిరి. అప్పుడు ఆ స్త్రీ యీ మహమ్మదీయునిది తప్పేలేదు. మాబోటి మానవ సంతతిపట్ల హిందూసంఘము చూపుచున్న నిరంకుశతను సహించలేక నేనే వెళ్లిపోతిని. దీనిలో దుర్ప్రవర్తన మేమున్నది. ఇచటనే యుండి పాపపు పనులచే వితంతు జీవనమును పాపభూయిష్టముగ జేయుటకంటె వీని భర్తగా ప్రేమించి సుఖజీవనమును గడపెదను అని చెప్పెను. న్యాయాధిపతి వీరికనుకూలముగ తీర్పు చెప్పిరి.

ముక్కుపచ్చలారని వితంతుసమూహము

హిందూ సంఘమందు ౨౮ కోట్ల వితంతువులున్నారు. దీనియందు అధిక సంఖ్యాకులు తమ శిశు ప్రాయముననే భర్తలను గోల్పోయిరి. ఒక్క సంవత్సరము వయస్సుగల వితంతువులు ౧౫౭౫ గురుము, ఒకటి మొదలు మూడు సంవత్సరములోపల ౧౩౬౩౭ గురు, నాలుగు సంవత్సరములోపల ౧౭౮౭౭ గురు, ఐదు సంవత్సరములోపల ౮౫౦౭ గురును వితంతువులు గలరు.

పండితుల దుర్నయములు

హిందూ సంఘమునందలి యిట్టిపాపము, అవమానకరమైన సంగతులు తెలిసికలిగిన ప్రతివాని హృదయమును విదారితము చెయుచున్నవి. ప్రపంచమునకు నిజమైన భక్తులుగ కనుబడి ముప్పొద్దు జపతపములను జేయుచు, యింటియందు తమ కొమారుల వితంతువులతో గర్హ్యమైన దుశ్చేష్టల నొనర్చు అనేక పండితులు గలరు. వారు గర్భము దాల్చినతోడనే యాత్రల మిషమీద యీ పండితులు యీ వితంతువులతో ఎవరుదేరి పవిత్ర క్షేత్రములయందు గర్భమును పోగొట్టించుచున్నారు. తరువాత చాలమంది యిట్టి వితంతువుల నచటనే వదలిపెట్టుచున్నారు. వారు అచట మతాంతరులైన అగుచున్నారు. లేక వ్యభిచారమునైన అవలంభించుచున్నారు. హిందువులకు పవిత్రతమైన వారణాసియందు యితర క్షేత్రములకంటె అధికముగ వ్యభిచారిణులున్నారు. వీరిలో యెక్కువమంది హిందువులే! యీ నగరమున (వారణాసి) యితర పుణ్యక్షేత్రములవలె బజారు కెక్కి అన్నియు నేయవలంభించిన వారు వేయిమంది వితంతువులు గలరు. చిన్నతనముననే వారు పెద్దవారైన పండితులచే దుష్కార్యముల నలవరచబడి తుదకు వారిచే నిగ్రహీతలై యిప్పుడు జీవనోపాధికి యిట్టిపనికి తార్కాణిరనిగ, తప్పు యీ వితంతువులది గాదు.

అవినీతికాశ్రయము

బెంగాలునందు కాశీవలెనే నాడియా అనునగరము సంస్కృత విద్యావ్యాప్తికి ప్రసిద్ధి బడసినది గలదు. దాని స్థితి విషయములను గూర్చి ఒక సంస్కర్తయొకరు వ్రాసియున్నారు — ఎచటకి పోయినను నాడియాయందు వితంతువులే ప్రత్యక్షమగుచున్నారు. గర్భిణులైన వితంతువులు వందలు వందలుగ ప్రతిదినము యితర ప్రాంతములనుండి యిచటకు గర్భము పోగొట్టుకొనుటకు వచ్చెదరు. కొందరు దేశోపకారులు 'మహానందనము'ను స్థాపించి వితంతువుల కాశ్రయ మిచ్చుచున్నారు. అందు వితంతువులకు కొన్ని దినములుండి వెళ్లెదరు. నాముదు శిశువులను పోషించి విద్య నేర్పించుచున్నారు. అదిగాక యీ సనాథ బాలికాశ్రమము సంస్థను నెరవేర్చుచున్నారు. వీటియందు నాటికి గొంత శిశువులను జంపివేసి మిగతపడినవారిని క్రైస్తవులకో, మహమ్మదీయులకో శిశువులను కొరకు రూపాయలకమ్ముచున్నారు. వీరు మతమును వీడి గోవును పూజించుటకు వారు పధించుచున్నారు. ఋషి సంతతికి జెందిన శిశువులు బజారునందు అమ్ముడుపోవుట యెంతటి దైన్యము.

ఫలశ్రుతి

కావుట్టి వితంతువులకు పునర్వివాహములుజేసి వారిస్థితిని చక్కబరుపనిచో హిందూసంఘమే కాలగర్భమున లయించి పోగలదు. హత్యగావింపబడిన అనాధలైననిరపరాధశిశువుల రక్తము యీవితంతువులు కన్నీరు దేశమునకు నరిష్టము గూర్పకపోవు.

గ్రామ సమాచారములు

భూమ్యాదాయ శాఖాధికారులు

శ్రద్ధగైకొనెదరా?

[ఒక ఔరంగాబాద నివాసి]

ఔరంగాబాదునందు పూర్వము సూబేదారి కచ్చేరి యుండెను. కాని యది తరువాత నది సదరు నిజామతువరల్ గా మార్చబడినది. సూబేదారి యున్నపుడు నాల్గు జిల్లాలు దీని యధికారమున నుండెను. కాని యిప్పుడు ఎనిమిది జిల్లాలుగలవు. ఇట్లు మార్పుటవలన మొదటికన్న నెక్కువ చిక్కులు శాఖలు బయలు దేరినవి. ౧ మాలు, ౨ బందోబస్తు, ౩ లోకల్బందు, ౪ జంగలాతు. మొ. వీనిలో కొన్నిటి యపీల్లువినుట, దఫ్తరములు తనిఖీ చేసి రిపోర్టిచ్చుట, అధికారుల మార్పులు చేయుట, మార్పులంగీకరింపకుండుట, దౌరాలు చేయుచు ప్రజల బాధలని వృత్తి మొదలగు పనులెన్ని సక్రమముగా జరుగునో యది యందలి దానినుండి తెలియగలదు:—

దరఖాస్తుదారులు తమ దరఖాస్తులిచ్చి కొన్న తరువాత నది మాసాలాలో కనీసము ౫, ౧౦ రోజులైన పడియుండనిది సేగా మీదికిబోదు. దరఖాస్తే నాడువచ్చునో యానాడే దాని ఖతావనియై పోదు; ఇందలి సత్యాసత్యత మామూలా రజిష్టరు గాంచినచో గోచరింప గలదు. పేజ్ సుసారి సెపరైన నిచ్చినచో నతని పని పేజ్ సుసారి నమలునంతే సేపటిలో చేయబడిపోవును. తరువాత సేగాలోనికి పోయిన పాపము వారు బీడీ సిగరెట్లు కొనుచు చూచుచు స్వస్థచిత్తముతో గూర్చుని యుందురు.

అధికారుల దౌరాలు తఱచుగా జరుగుచుండును. వాండ్రేదైన మంచి యూరమకొంచేసి, చుట్టుప్రక్క యూళ్ల పటేల్ పట్వారీల బిలచి వారి దఫ్తరముల తనిఖీ చేసితిమని వ్రాసి వెడలిపోయెదరు. పటేలు పట్వారీలు తమ యధీనమొనర్పబడిన పనిని సకాలమునకు బాజాబితా చేయుచున్నారా లేదా యని దౌరాచేయు అధికార్లు విచారించెదరో లేదో సంశయమే! ఎందుకన మాల్గుజారీ, తకావి, బాకీలెన్నియో సంవత్సరములనుండి ఒకాయాలు గానున్నవి. దీనిపై నెవ్వరును లక్ష్యమిచ్చుట లేదు. ఎందుకన నూయూరికి దొరకు మామూలు దొరకినంతనే తనిఖీయై పోవును. కాని యీ సంవత్సరమున మిష్టర్ టాస్కర్ గారు బకాయ రకమంతయు వసూలుగాకున్న తహసీలుదారుల యొక్కయు, తాలుకదారుల యొక్కయు జీతము లాపబడునని హుకుం నిచ్చియున్నారు. దీని పరిణామముగ పేద ప్రజలు ఇండ్లు, వాకిళ్లు అమ్మి చేలు చాలముల కుదువబెట్టి బాకీ చెల్లించుచున్నారు.

దీన ప్రజల దుస్థితి యిట్లున్నది. పై యధికారులు ఈ విషయమును లక్ష్యపెట్టి, తగిన వ్యవస్థను చేయుదురు గాక యని ప్రార్థన.

(నిజాం విజయ)

వనపర్తి

ప్రజలలో సంచలనము—మహారాజాగారి యాగమనము

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీమంతు మహారాజా రామదేవరావు బహద్దరుగారు ౨౮ వ ఫర్వర్ది బుధవారము నాడు స్వయముగా తమ వివాహమునకు మహారాణి గోపాల్ పేట గారిని ఆహ్వానించుటకై వనపర్తి సంస్థాన మార్గముగనె వెళ్లునురను వార్త నాటి ప్రొద్దుననే జనులలో వ్యాపించి యుండెను. సంస్థానపు చుట్టుపట్ల ప్రజలందరు గుంపులు గుంపులుగా కూడి ౨ గంటలనుండే శ్రీరాజాగారి రాకడకై సంతోష స్వాంతులై నరీక్షించు చుండిరి. సాయంత్రము ౫ గంటలకు శ్రీ రాజగారు తమ మోటారుపై దయచేసి నిరీక్షించుచుండు ప్రజలకు దర్శన మొసగిరి. ప్రజలందరు యేక కంఠముగా "తామెప్పుడు సంస్థానపీఠ మలంకరింతురనియు, మరి మేమెప్పుడు సంతోష స్వాంతుల మగుదుమనియు" తమ అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చిరి. శ్రీ రాజాగారు తమ ప్రజలు చూపినటువంటి భక్తి ప్రేమలకు మిక్కిలి విచార మనస్కులై విషాదముతో నశ్రు పూరితనయనులైరి. ప్రజలందరు "రామ" రాజ్యమునకై హస్తముల నెత్తి ఈశ్వరుని ప్రార్థించిరి: ఈ వార్త గత సంచిక కాలస్యముగ చేరుటచే నిపుడు ప్రచురింపబడినది. (గో. సం.)

బాన్సువాడ

ఈ గ్రామమునకు బోధనం తాలూకా, నిజామాబాద జిల్లా. పూర్వము అనగా ౧౩౩౧ ఫసలీవరకు నిదే తాలూకాగా నుండెను. గాని తర్వాత బోధనం పై తాలూకా మార్చబడెను.

ఈ సంవత్సర బహమన్ నెలలో టాస్కరు గారు బోధనంకుమారుగా బాన్సువాడ తాలూకా చేసే యభిప్రాయముచే దౌరగావచ్చి యిక్కడ ఎనిమిది దినములు విచ్చి విచారణ సల్పిరి. కాని దాని పరిణామమేమియు తెలియలేదు. యిక్కడి జనసంఖ్య (౫౬౦౦) యిందులో నధిక భాగము హిందువులే!

పాఠశాలలు

ఇక్కడ తహతానియా మదరసగలదు. కాని శిక్ష బాగుగా లేనందున పిల్లల సంఖ్య కొలదియై ఫాన్గి పాఠశాల లధికమయ్యెను.

గ్రంథాలయము లేక క్లబ్బు

శ్రీయుత యస్. శ్రీనివాసరావు డాక్టరు గారు శ్రద్ధగైకొని యొక గ్రంథాలయము స్థాపించిరి. యిందులో పుస్తకములేగాక ఆటలకు తగిన సామగ్రులుగూడ గలవు. ఈ గ్రంథాలయమునకు చందాలు క్రమముగా ముట్టుచునుండెను. ప్రతి శుక్రవారము "తెలుగు" ఉరుదులో ఉపన్యాసములు జరుగుచుండెను. యిట్లు కొంతకాలము గడచిన పిదప యిదే సంకే ఆవ్వల్ తాలుకదారుగారి దౌరాలో ఒక దూరదృష్టి గల అరబు షికాయతుచేసి ఆటక్లబ్బును తీసివేయునటుగా జేసెను. ఇందులో తెలుగు, ఉరుదు, ఇంగ్లీషు పుస్తకములు గలవు. ప్రస్తుతము అట్టి పుస్తకములు వదరికగ నున్నవి.

విద్యు యంత్రము

ఇక్కడొక విద్యుద్యంత్రము విఠలరెడ్డి మరియు విశ్వనాథ్యగారి భాగములో స్థాపించబడినది.

ఎర్రుపాలెము

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాలమానము

ఎండలు ముదురుచున్నవి. ముందున్నది ముసళ్ల పండుగ అన్నట్లు వైశాఖ మాసములో ఈ గ్రామములోని ఎండల తీవ్రత ఎట్లుండునో?

ప్లేగు కేసు

హైదరాబాదు నుండి తేబడిన యొక ౧౦ వత్సరముల బాలికకు వరంగల్ స్టేషనులో జ్వరము ఆరంభమై యిచ్చటికి వచ్చిన తరువాత నాల్గవదినమున మరణము సంభవించినది. ఈ బాలిక చికిత్సకొరకు డాక్టరు రామస్వామి నాయుడు (హైదరాబాదు) గారును వచ్చి ప్రయత్నించిరి. నిష్ఫలమయ్యెను.

మసీదు కరోడ్గిరి కచ్చేరీల నిర్మాణమాపబడినది

ఇచ్చట నొక మసీదు, రైల్వే కరోడ్గిరి సంబంధమైన యొక్క నివాసగృహము కట్టబడు చుండినవి. స్పెషలు తాలూకదారు (హైదరాబాదు) గారు గ్రామపు మొకద్దం పట్వారీల పేర, పై రెంట నిర్మాణమును ఆపి వేయవలసినదని ఆజ్ఞాపించిరి. కనుక పనులు ఆపివేయ బడినవి.

భోగము మేళము చర్చ

సుమారు మాసము దినముల క్రింద శ్రీ తహసీలుదారుగారిచ్చటికి దౌరాకు రాగా వారిని సన్మానించుటకై కొండపల్లినుండి భోగము మేళము తెప్పింపబడి యుండినట్లు ఇదివరకు గోలకొండ పత్రికలో వార్తల క్రింద ప్రకటింపబడి యుండెనుకదా. ఈ విషయములో కొంత పొరపాటు కలిగినదనియు, భోగము మేళము వాండ్లనుంతట వాండ్లే ఈ గ్రామమునకు శ్రీ తహసీలుదారుగారిచ్చట ఉన్న దినములలో కాకతాళీయముగా వచ్చిరనియు, శ్రీవారిని తమ నృత్యగానముల చేత రంజింపజేసి బహుమానము పొందిరనియు, శ్రీవారి సన్మానముకొరకు గ్రామస్థుల పిలిపించిన మాటమాత్రము వాస్తవము గాదని తెలియుచున్నది.

గ్రామోద్యోగుల కష్టములు

వీరి దఫ్తరమునకు సర్కారు జంత్రీ ప్రకారము దొర కనవలసిన సాదరు ద్రవ్యము దొరకుటలేదని ఈ గ్రామోద్యోగస్థులు ఇతర గ్రామముల కరణములును అన్నిలు తాలూకుదారుగారి వద్ద దరఖాస్తులు పెట్టుకొనిరికదా. సంవత్సరమైనను తహసీలుకచేరీనుండి శ్రీ తాలూకుదారుగారికి నివేదిక పోనందున గ్రామోద్యోగస్థులకు ఈ విషయమున న్యాయము జరుగలేదు. తహసీలుదారుగారు న్యాయము జరిపి ఖమ్మం తాలూకా గ్రామోద్యోగస్థులకు గల ద్రవ్యలాభము ఈ తాలూకా లోనికి కలుగునట్లు ఏర్పాటుల చేయుదురు గాక!

బంచరాయి సెస్సు

ఈ గ్రామములోని భూముల మాల్గుజారి రకంతో పాటు రూపాయికి ఒక అణా లోకల్బందు గాక వారియొక్క అర్ధణా బంచరాయి సెస్సు తీసికొనుచున్నారు. గ్రామమున బంచరాయి (పశువులమేపుటకు) భూమి ఒక ఎకరమైనను ఏర్పడిలేదట. బంచరాయి భూమి ఏర్పరచకయే బంచరాయి ద్రవ్యము పేద రైతులనుండి వసూలుచేయుట ఏమి న్యాయమో! రైతులు ఈ విషయమున టాస్కరు దొరగారికి దరఖాస్తులను పంపుకొనినచో న్యాయము జరుగగలదు.

ఉపజ్ఞ వంశ క్రమానుగత మైనదా?

'పండిత పుత్రుల' స్థానమెద్ది?

గొప్పవారి బిడ్డలు వారి తండ్రుల శక్తులకు అనుగుణమైన శక్తిని గలిగి యుంటున్నారా?

పురాతనాధునిక గొప్ప వంశముల పరిశీలనానంతరము: ఉపజ్ఞ అల్ప మూలముల నుండిగూడ జనింపవచ్చుననియు, మేధాసంపన్నుల బిడ్డలు మేధావంతులుగనే యుందురు. గాని మార్గములు మాత్రము భిన్నముగ నున్నవనియు, విజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞుల, న్యాయవాదుల, రాజకీయవేత్తల బిడ్డలు సాధారణముగ వారి ననుసరించెదరు గాని, పోటక పుజనమున ఇది అరుదుగా నున్నదనియు తేలియున్నది.

తలదాచుటకు యిల్లులేక చెట్లనీడన పెంపొందిన ప్రజ్ఞ

మధ్య యుగమున విఖ్యాతరాజకీయ వేత్తయయిన కార్డినల్ కల్‌సి ఒక కసాయివాని కొడుకు.

కవి సార్వభౌముడు షేక్స్పియరుగూడ కసాయివాని కొమారుడు. అంగడిలోనూడ కొంతకాలము పనిచేసినాడు.

శిల్పి చక్రవర్తి టర్నర్ మంగలివాని కొడుకు, మహాకవి కీట్సు గుర్రపువాని కొడుకు.

రాబర్టు బర్న్సు యంత్రశాలయందు పనివాని పుత్రుడు, యీయనగూడ కొంతకాలము అచట పని చేసెను. మొదట రైలు కనిపెట్టిన జార్జి స్టీఫెన్సన్ ఒక ఫైర్ మ్యాన్ కుమారుడు.

తండ్రులకు భిన్నమైన ప్రతిభ

కవిశేఖరుడు టెనిసన్ ఒక మతబోధకుని కొడుకు, బ్రౌనింగు కవితండ్రి బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇంగ్లండులో గుమస్తా.

మిల్టన్ మహాకవి వకీలు పుత్రుడు.

నవలారచయిత వాల్టర్ స్కాటు తండ్రి రాజమొహరుల అధికారికి గుమస్తా.

ఈ మధ్య విగత జీవులైన థామస్ హార్డి గారు బేలుదారి కుమారుడు.

టెనిసన్ కవి కుమారుడు మంచి ఆటగాడు.

తండ్రులకు పేరు దెచ్చిన ప్రజ్ఞ

పెద్దలనుండి పిల్లలకు అనుగతముగ దిగిన ప్రజ్ఞ చాలవరకు యీనాటి రాజకీయ వేత్తలయందు కనుపించు చున్నది.

ప్రధాన మంత్రి బాల్డ్విన్ కుమారుడు సోషలిస్టు పక్షమునకు జెందిన ఆలివర్ బాల్డ్విన్, రాజకీయములలో పేరు పొందుచున్నాడు.

మనదేశములో నెహ్రూగారి కుటుంబము యింతియే.

రాజకీయ కోవిదులైన బాలికలు

ఇజబెల్లా మాక్డొనాల్డు (రాంసే మాక్డొనాల్డు గారి కూతురు) మంచి వక్తగ పరిగణింపబడు చున్నది.

పార్లమెంటు మెంబరగు ఇరేను అను నామెకును ఆమె కూతురు ఎన్నికలలో చాల సహాయము చేసినది.

అస్క్విత్తుగారి కొమారుడు రేమాండు అస్క్విత్తు పార్లమెంటు ఎన్నికలలో పోటీచేసినాడు. ౧౯౧౬ లో యుద్ధములో చనిపోయినాడు. కనిష్ఠ పుత్రుడు అంతోని ఫిలిం పరిశ్రమలో పాల్గొను చున్నాడు.

అధునిక మహాపండితుడు హెచ్. జి. వెల్సు క్రికెటు ఆటలతో జీవనము చేయుచుండినవాని కొమారుడు. ప్రస్తుతము చక్రవర్తి ఆస్థాన వైద్యుడు డాసన్ గారి తండ్రి ఒక శిల్పి.

సంగీతము మాత్రము వంశక్రమాను గతముగ నున్నది.

(సమదర్శిని)

[illegible]